

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1-3/16/125

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspeksiooni vaneminspektor Helina-Aleksandra Lettens
Otsuse tegemise aeg ja koht	15.03.2016, Tallinnas
Vaide esitamise aeg	02.02.2016
Teabevaldaja	Tallinna Vangla, aadress: Magasini 35, 10138 Tallinn e-posti aadress: talv.info@just.ee
Vaide esitaja	xxxxxxxxxxxxx, aadress: xxxxxxxxxxxxxxx

RESOLUTSIOON:

Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustan:

- 1) jätta vaie rahuldamata;**
- 2) teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.**

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Vaide esitaja saab käesoleva otsuse vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse Tallinna Halduskohtusse. Vaideotsuse tühistamist saab nõuda üksnes koos teabevaldajalt teabe väljastamise nõudega, mis jäi vaideotsusega rahuldamata.

FAKTILISED ASJAOLUD:

Andmekaitse Inspeksioonis registreeriti xxxxxxxxxxxx vaie Tallinna Vangla tegevuse peale teabenõudele vastamisel.

Vaide kohaselt esitas xxxxxxxxxxxx 20.01.2016 Tallinna Vanglale teabenõude tema poolt kohtule esitatud kaebusest haldusasjas nr 3-15-3000, ühtlasi sisaldas kõnealune teabenõue endas ka teabenõuet, millega sooviti koopiat antud teabenõudest. Vaide kohaselt ei ole vangla edastanud koopiat xxxxxxxxxxxx poolt kohtule esitatud kaebusest ega ka koopiat 20.01.2016 esitatud teabenõudest.

Andmekaitse Inspeksioon koostas Tallinna Vanglale järelepärimise selgitamiseks vaites toodud asjaolusid.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

20.01.2016 viisin kontaktisikule Tallinna Vanglasse Olga Kostjanaja teabenõude, millega soovisin viivitamatult koopiat oma kaebusest, mille esitasin kohtule haldusasjas 3-15-3000. Vangla on antud kaebusele kohtule vastanud, ehk vangla on vastanud minu kaebusele, mille

kohus saatis, seega on vanglal antud kaebus olemas.

Vaide pöhiendused: Olga Kostianaja teavitas minule kella 10.30 paiku 30.01.2016, et juristid olid öelnud, et kohtust saab koopia. Teavitasin, et avaliku teabe seadus ütleb viivitamatult, ehk esimesel võimalusel. Vastuväiteid, tõendeid, taotluseid saan esitada kuni 16.01.2016, sest kohus andis mulle sellise aja ning kohtuistung on juba 09.01.2016. Seda kirjutasin ka teabenõudele. Olga Kostianaja aga ütles, et temal on umbes 60 asja ja esimesel võimalusel. Kuid ütlesin, et ka see tehakse kindlaks, et ei saanud võtta üks või kaks minutit täita teabenõue. Vestluste juures viibis ka Roman Andruhoviš.

Taotlen ettekirjutuse tegemist kohustada väljastada teabenõue viivitamatult ning tuvastada ametnike tegevus (mis öeldi), mis on vastuolus avaliku teabe seadusega, kõik kindlaks teha.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Tallinna Vanglas registreeriti 10.02.2016 numbriga 2-1/16/4119-1 Andmekaitse Inspeksiooni järelepärimine seoses xxxxxxxxxxxxxx vaidega Tallinna Vangla tegevuse peale teabenõudele vastamisel. Vaide kohaselt esitas xxxxxxxxxxxxxx 20.01.2016 Tallinna Vanglale teabenõude tema poolt kohtule esitatud kaebusest haldusasjas 3-15-3000, ühtlasi sisaldas kõnealune teabenõue endas ka teabenõuet, millega sooviti koopiat antud teabenõudest. Vaide kohaselt ei ole vangla edastanud koopiat xxxxxxxxxxxxxx poolt kohtule esitatud kaebusest ega ka koopiat 20.01.2016 esitatud teabenõudest. Soovite vastused allpooltoodud küsimustele, millele käesolevaga ka vastame.

1. Kas Tallinna Vangla valduses on xxxxxxxxxxxxxx poolt kohtule esitatud kaebus haldusasjas 3-15-3000? Kui jah, siis millistel põhjustel on jäetud koopia sellest xxxxxxxxxxxxxx väljastamata? Selgitame, et Tallinna Halduskohtu menetluses on xxxxxxxxxxxxxx kaebus, milles kinnipeetav milles taotleb Tallinna Vangla 23.10.2015 käskkirja nr 5-2/1370 ja 25.11.2015 vaideotsuse nr 5-15/15/30612-2 tühistamist. Kaebuse esitas xxxxxxxxxxxxxx halduskohtule 30.11.2015 ning see on Tallinna Vanglale kui vastustajale HKMS § 122 lg 2 p 3 alusel kätte toimetatud ning sama sätte p 4 alusel on vanglalt sellele vastust nõutud.

20.01.2016 registreeriti Tallinna Vanglas numbriga 5-18/16/2005-1 xxxxxxxxxxxxxx teabenõue (Lisa 1), milles kinnipeetav taotleb haldusasjas 3-15-3000 enda poolt esitatud kaebusest koopiat. Samuti soovis kinnipeetav koopiat oma teabenõudest.

Kuigi teie poolt esitatud küsimus on tõstatatud vormis nagu oleks Tallinna Vangla jätnud teabenõudele vastamata, see nii ei ole. Tallinna Vangla vastas xxxxxxxxxxxxxx teabenõudele 27.01.2016 vastusega nr 5-18/16/2005-2, millega väljastati kinnipeetavale nii väljatrükk tema haldusasjas 3-15-3000 esitatud kaebusest kui ka koopia tema teabenõudest (Lisa 2).

AvTS § 18 lg 1 kohaselt tuleb teabenõue täita viivituseeta, kuid mitte hiljem kui viie tööpäeva jooksul. Kuna Tallinna Vanglale laekus xxxxxxxxxxxxxx kõnealune teabenõu 20.01.2016, mis oli kolmapäev, siis on kinnipeetava teabenõude tähtaegselt täidetud ning kinnipeetava vastupidised ütlused tõele ei vasta.

Käesoleva vastuse lisana 3 esitame väljavõtte Tallinna Vangla dokumendihaldusprogrammist, millest nähtub, et vastus teabenõudele on käsipostiga xxxxxxxxxxxxxx edastatud 27.01.2016 kell 12:51. Vastuse kättesaamist on xxxxxxxxxxxxxx kinnipeetava kirj vahetuse kaardi andmetel oma allkirjaga kinnitanud 28.01.2016.

2. Millistel põhjustel on Tallinna Vangla jätnud teabenõude täitmata osas, mis puudutab xxxxxxxxxxxxxx enda poolt 20.01.2016 esitatud teabenõudest koopia saamist? Eelpool oleme juba selgitanud, et Tallinna Vangla ei ole jätnud xxxxxxxxxxxxxx 20.01.2016 teabenõuet täitmata mitte ühegi nõude osas ning xxxxxxxxxxxxxx on ka enda 20.01.2016 teabenõudest 27.01.2016 koopia saanud.

3. Omapoolsed selgitused ja põhjendused, mida peate antud asjas vajalikuks lisada. Oleme seisukohal, et antud juhul puudus Tallinna Vanglal kohustus väljastada kinnipeetavale koopiat tema poolt halduskohtule esitatud kaebusest, samuti tema teabenõudest.

Tallinna Vanglal puudub xxxxxxxxxxxx kaebuse originaaleksemplar, kuna nimetatu ei olnud adresseeritud vanglale, vaid halduskohtule. Tallinna Halduskohtu poolt on vanglale kui vastustajale halduskohtumenetluses edastatud e-posti teel kaebusest skanneering ilma tõestusmärketa, et tegemist on kinnitatud koopiaga. Oleme seisukohal, et kuna vanglal ei olnud xxxxxxxxxxxx 30.11.2015 esitatud kaebuse adressaat ning vanglal puudub nimetatud kaebuse originaaldokumenti, ei saa antud lugeda Tallinna Vanglat teabevaldajaks, kellele xxxxxxxxxxxx kaebuse on esitanud.

AvTS reguleerib avaliku teabe väljastamist, mida halduskohtumenetluse käigus esitatud dokument ei ole. Kohtumenetluses dokumentidest koopiate saamist reguleerivad vastavad menetlusseadustikud, halduskohtumenetluses halduskohtumenetluse seadustik. Tulenevalt HKMS § 88 lg-st 1 on menetlusosalisel õigus tutvuda toimikuga ja saada seal olevatest ning selle juurde kuuluvatest, kuid mujal säilitatavatest menetlusedokumentidest ära kirju.

Sama paragrahvi lõike 3 kohaselt võimaldatakse menetlusosalisel toimikus olevate ja selle juurde kuuluvate menetlusedokumentidega tutvuda maksimaalses ulatuses ning tutvumisloa andmisest keeldutakse minimaalses ulatuses, mis on toimikuga tutvumise õiguse piiramise eesmärki kahjustamata võimalik. HKMS § 88 lg 6 kohaselt tagatakse menetlusosalisele toimikuga tutvumise võimalus üldjuhul selles kohtumajas, mille teeninduspiirkonda jääb koht, millest lähtudes määratakse kohtualluvus. Menetlusosaliste huve arvestades võib kohus võimaldada toimikuga tutvuda ka mujal. Toimikuga tutvuda võimaldatakse kolme tööpäeva jooksul sellekohast taotlust sisaldava avalduse kohtusse vastuvõtmisest arvates.

Õiguskantsler on 30.06.2015 seisukohas nr 11-2/150555/1502901 nõustunud Riigikohtu esimehe seisukohaga, et on kaheldav, kas taotleja pöördumine riigiasutuse poole on üleüldse käsitatav üldiseks kasutamiseks mõeldud teabena AvTS § 1 mõttes. Isegi kui seda jaatada, ei teeni isikule tema enese pöördumise koopia väljastamine iseenesest avatud ühiskonna ega demokraatliku ja sotsiaalse õigusriigi põhimõtteid. **Avatud ühiskonna põhimõttest johtuvalt tuleks väljastada eeskätt selline üldiseks kasutamiseks mõeldud teave, mille sisu ei olnud enne pöördumist taotlejale teada. Kuna isiku enese pöördumise sisu on temale sisuliselt tuttav, ei teeni selle väljastamine avatud ühiskonna põhimõtet.**

Ühtlasi ei teeniks isiku enda pöördumisest koopia väljastamine ka asutuse üle avalikkuse kontrolli võimaldamise eesmärki. Isegi juhul, kui isiku pöördumised lugeda üldiseks kasutamiseks mõeldud teabeks, ei teeni Riigikohtu esimehe hinnangul nende väljastamine üldjuhul AvTS §-s 1 sisalduvat eesmärki ning isikute pöördumised ei ole üldjuhul vaadeldavad avaliku teabena AvTS § 3 mõttes. Seetõttu puudub asutusel üldjuhul kohustus neist koopia väljastamiseks.

Riigikohtu esimees leidis, et lähtudes AvTS § 3 lg 1 grammatilisest tõlgendusest, võiks asuda seisukohale, et kuna taotleja poolt riigiasutusele esitatud pöördumine on eelduslikult „saadud avalikke ülesandeid täites“, on vastav pöördumine automaatselt vaadeldav avaliku teabena. Eelkirjeldatud lähenemine jätkaks tähelepanuta AvTS §-s 1 sisalduva eesmärgi: tagada üldiseks kasutamiseks mõeldud teabele avalikkuse ja igapäevase juurdepääsu võimalus, lähtudes demokraatliku ja sotsiaalse õigusriigi ning avatud ühiskonna põhimõtetest ning luua võimalused avalikkuse kontrolliks avalike ülesannete täitmise üle. AvTS § 3 mõistet „avalik teave“ tuleks sisustada just eeltoodud eesmärki silmas pidades.

Õiguskantsler kujundas eelpooltoodule tuginedes seisukoha, et AvTS-i sätete järgi ei ole riigiasutusel üleüldist kohustust väljastada taotlejale koopiaid tema enese pöördumistest. Seda mh ka põhjusel, et isiku enda pöördumise sisu on talle teada.

Eelviidatud seisukohas on leitud ka, et taotlejale tuleb tema pöördumisest koopia väljastada erandjuhul, kui see on vajalik tema põhiõiguste kaitseks, näiteks tõendamaks riigisisese edasikaebedõiguse ammendumist Euroopa Inimõiguste Kohtu menetluse algatamiseks jmt. Sellisel juhul teeniks teabe, s.o pöördumise koopia väljastamine õigusriigi põhimõtet ja koopia väljastamine oleks seetõttu kooskõlas AvTS-i eesmärgiga, millest tulenevalt oleks ka taotletav koopia käsitletav avaliku teabena, mis tuleks teabenõude korras taotlejale väljastada. Asjaolu, kas pöördumisest koopia väljastamine on vajalik isiku põhiõiguste kaitseks, tuleb igakordselt eraldi hinnata.

Tuginedes eelviidatud õiguskantsleri seisukohale koostoimes HMS § 37 lg-ga 4 on Tallinna Vangla seisukohal, et vanglal ei ole kohustust väljastada kinnipeetavatele haldusmenetluse raames koopiaid nende endi pöördumistest. Arvesse tuleb võtta ka asjaolu, et väljastatud koopiade hulk on suur ning neid väljastatakse tasuta, mistõttu ei ole tagatud avalike vahendite säästlik kasutamine.

Xxxxxxxxxxxxxx 20.01.2016 teabenõudest ei nähtu selliseid asjaolusid, mille pinnalt võiks asuda seisukohale, et teabenõudest koopia saamine oli kinnipeetavale vajalik tema põhiõiguste kaitseks.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Kuna teabenõue on vaidemenetluse käigus täidetud ja küsitud teave teabenõudjale väljastatud, jätab Andmekaitse Inspektsioon antud vaide rahuldamata.

Täiendavad selgitame vaide esitajale järgmist. Vastavalt AvTS § 2 lg 1 punktile 2 sätestab avaliku teabe seadus piiratud juurdepääsuga avaliku teabe ja sellele juurdepääsu võimaldamise korra teiste seadustega reguleerimata osas ja sama paragrahvi lg 2 punkt 4 ütleb, et avaliku teabe seaduse sätteid ei kohaldata teabele juurdepääsupiirangute, juurdepääsu eritingimuste, korra ja viiside osas, juhul kui need on eriseaduses sätestatud teisiti.

Halduskohtumenetluses on menetlusosalise toimikuga tutvumise tingimused sätestatud halduskohtumenetluse seadustiku §-s 88. Nimetatud tingimused reguleerivad teabele juurdepääsu võimalusi ajal, mil menetlus on käimas. Sisuliselt kehtib see regulatsioon ka ajal, kui menetlus on formaalselt lõpetatud, kuid kestab veel kaebemenetlus või on seaduses sätestatud tähtaeg menetluse uuendamise ja taastamise otsustamiseks.

Vastavalt halduskohtumenetluse seadustiku § 87 lõikele 1 kohaldatakse haldusasja toimiku kohta tsiviilkohtumenetluse seadustiku §-des 56–58 ja 60–61 sätestatud. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 61 ütleb, et valdkonna eest vastutav minister kehtestab määrusega täpsemad nõuded toimiku arhiveerimisele, muu hulgas toimiku ja menetlusdokumentide säilitamistähtajale, arhiveeritud toimiku ja menetlusdokumentidega tutvumisele ning toimiku hävitamisele.

Helina-Aleksandra Lettens
vaneminspektor
peadirektori volitusel